

Metodyka doradzania
w ramach działania „**Dobrostan zwierząt**”
objętego Programem Rozwoju Obszarów
Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach
Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Materiał opracowany przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Brwinów, STYCZEŃ 2020

Wstęp

Dobrostan jest to stan zdrowia fizycznego i psychicznego, kiedy zwierzę pozostaje w pełnej harmonii z otaczającym je środowiskiem. W warunkach intensywnego chowu zwierząt często dochodzi do niezaspokojenia podstawowych potrzeb behawioralnych ze względu na duże ich zagęszczenie, ograniczające możliwość poruszania się i ekspresji wielu wrodzonych form zachowania. Ponadto, w wielkostadnych hodowlach zwierzęta utrzymywane są w nieprzyjaznych warunkach: bezściółkowo, w bateriach, bez pastwisk i wybiegów oraz na uwięzi. Wymienione cechy technologii chowu wielkostadnego nie wpływają pozytywnie na poziom dobrostanu zwierząt i często są przyczyną stresu, zaburzeń emocjonalnych i somatycznych, a w konsekwencji prowadzą do pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia wyników produkcyjnych.

Od 2020 roku rolnicy posiadający świnie (lochy, tuczniki) lub krowy (mleczne, mięsne) będą mogli ubiegać się o wsparcie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, w ramach nowego działania „Dobrostan zwierząt”. W ramach tego działania rolnikom udzielane będzie wsparcie za realizację wymogów, które wykraczają ponad obowiązkowe normy wynikające z obowiązującego prawa. Wsparcie to ma na celu zrekompensowanie rolnikom dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

Zakres wsparcia w ramach działania

Pakiet 1. Dobrostan świń:

- a) wariant 1.1. Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach,
- b) wariant 1.2. Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach,
- c) wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu,
- d) wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu.

Pakiet 2. Dobrostan krów:

- a) wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas,
- b) wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach,
- c) wariant 2.3. Dobrostan krów mamek.

Rolnik może realizować jednocześnie więcej niż jeden wariant, z tym że:

- a) wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu może być realizowany tylko, jeśli rolnik realizuje jednocześnie wariant 1.1. Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach,
- b) wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu może być realizowany tylko, jeśli rolnik realizuje jednocześnie wariant 1.2. Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach.

UWAGA: w 2020 r. nie będzie można ubiegać się o wsparcie finansowe w ramach wariantu 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu i wariantu 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu.

Nabór wniosków o przyznanie płatności w ramach ww. wariantów dotyczących wybiegów dla świń będzie można składać dopiero wtedy, gdy obszary położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie będą wymienione w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm).

Beneficjent działania

Beneficjentem działania może być rolnik, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, który może być wykorzystywany do ubiegania się o tę płatność zwany dalej „numerem identyfikacyjnym”.

Ponadto:

- zwierzęta, objęte wnioskiem o przyznanie płatności dobrostanowej zarejestrowane są zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- rolnik spełnia pozostałe warunki przyznania płatności dobrostanowej w ramach wariantów określone w rozporządzeniu;
- realizuje wymogi w ramach określonego wariantu, w tym również spełnia odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia nr 1306/2013 oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi, o których mowa w art. 33 ust. 2 rozporządzenia nr 1305/2013, wskazane w załączniku nr 1 do rozporządzenia,

- posiada Plan poprawy dobrostanu zwierząt, którego zakres uzależniony jest od realizowanego wariantu, oraz który został sporządzony:
 - a) do dnia złożenia wniosku o przyznanie płatności dobrostanowej – w przypadku wariantów, dotyczących dobrostanu loch,
 - b) przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego – w przypadku pozostałych wariantów, z wyłączeniem wariantu dotyczącego wypasu krów mlecznych- przy udziale doradcy rolniczego, na formularzu udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ogólne zasady świadczenia usługi doradczej w ramach działania „Dobrostan zwierząt”

W ramach świadczonej usługi konieczna jest minimum jedna wizyta doradcy w gospodarstwie rolnym (wszystkie siedziby stad).

Niemniej jednak, jeśli rolnik przedstawi doradcy niezbędne dokumenty dotyczące pozostałych obiektów inwentarskich w których utrzymywane są zwierzęta nie objęte płatnością dobrostanową (czyli np. w gospodarstwie realizującym dowolny wariant jedna z siedzib stad utrzymuje inne grupy technologiczne danego gatunku nie objęte płatnością dobrostanową) oraz oświadczy, że podane dane są pełne i prawdziwe, doradca może odstąpić od takiej wizyty w siedzibach stad.

W trakcie wizyty w gospodarstwie doradca, świadom zagrożeń wynikających z rozprzestrzeniania się niebezpiecznych jednostek chorobowych, winien przestrzegać wszelkich zasad bioasekuracji.

Podczas wizyty w gospodarstwie doradca powinien omówić z rolnikiem zasady realizacji działania „Dobrostan zwierząt”. Szczególną uwagę należy zwrócić na poinformowanie rolnika o konieczności przestrzegania wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji utrzymywanych zwierząt (np. terminowość zgłaszania zdarzeń, poprawność oznakowania).

Kolejnym krokiem w ramach usługi powinno być zebranie podstawowych informacji o gospodarstwie, jego systemie produkcji oraz dokonanie pomiarów powierzchni bytowych zwierząt w obiektach inwentarskich, a dla wariantu 2.3. – pomiaru dostępnych dla zwierząt powierzchni zewnętrznych. W każdym z wariantów działania określono, dla jakich grup technologicznych zwierząt należy zwiększyć (ponad obowiązujące normy) dostępną

powierzchnię bytową i jakie wymogi obowiązują w tym zakresie. Doradca powinien ponadto sprawdzić, czy dla pozostałych grup technologicznych zwierząt danego gatunku zapewnione są wymogi dotyczące minimalnej powierzchni bytowej wynikające z obowiązującego prawa krajowego i określić, jaka liczba tych zwierząt (innych niż te objęte płatnością w ramach działania) może być utrzymywana w gospodarstwie.

Wymogi każdego z wariantów (dotyczące zarówno zwierząt, dla których obowiązuje podwyższony, jak i minimalny dobrostan) muszą być spełnione dla wszystkich zwierząt w gospodarstwie, tj. we wszystkich siedzibach stad danego rolnika.

Doradca zobligowany jest do wykonania szkicu gospodarstwa, dzięki któremu możliwe będzie zidentyfikowanie budynków inwentarskich oraz kojców/sekcji wymienionych w Planie poprawy dobrostanu zwierząt.

W przypadku realizacji Pakietu 1. Dobrostan świń, tam gdzie są ograniczenia w dostępie do obiektów inwentarskich wynikające z konieczności zachowania wymogów bioasekuracji, doradca powinien poinformować rolnika o konieczności przygotowania przez niego i udostępnienia niezbędnych danych do sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt.

Doradca po zgromadzeniu niezbędnych informacji oraz dokonaniu wstępnych obliczeń zapoznaje rolnika z możliwościami ubiegania się o pomoc w ramach tego działania i wymogami, jakie rolnik składający wniosek o płatność dobrostanową musi spełnić wraz ze wskazaniem okresu, w jakim muszą być one realizowane. Ponadto, doradca przygotowuje zalecenia, które są niezbędne rolnikowi do wypełnienia zasad realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji, zmiany organizacji produkcji itp.

Po akceptacji przez rolnika przedstawionych możliwości, doradca przystępuje do sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt, z którego część informacji będzie przekazywana do ARiMR. Informacje te będą dla ARiMR podstawą do weryfikacji spełniania przez rolnika zasad działania.

Po sporządzeniu Planu, doradca szczegółowo przedstawia go rolnikowi oraz omawia zasady realizacji działania.

Doradca wskazuje rolnikowi, jakie informacje z Planu poprawy dobrostanu zwierząt muszą być przekazane do ARiMR i w jakim terminie. Doradca wskazuje rolnikowi, po co te informacje będą przekazywane do ARiMR i w jaki sposób ARiMR będzie je wykorzystywała do kontroli przestrzegania przez rolnika realizacji zasad działania.

Zakres usługi doradczej

Nazwa Pakietu/wariantu	Opis czynności w ramach Pakietu/wariantu	Zalecenia dotyczące dostosowania gospodarstwa do wymagań działania „Dobrostan zwierząt” (jeśli dotyczy)	Dokumentacja
<p>PAKIET 1.</p> <p>Dobrostan świń</p> <p>Wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach</p>	<p>Tam gdzie są ograniczenia wynikające z zachowania wymogów bioasekuracji - rolnik dostarcza doradcy niezbędnych informacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie zasad realizacji działania „Dobrostan zwierząt”; 2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt; 3) opisanie systemu produkcji w danym gospodarstwie wraz z informacją o liczbie loch i loszek po pokryciu na dzień sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt; 4) zebranie podstawowych informacji o gospodarstwie oraz jeśli to możliwe ze względu na zagrożenie ASF - dokonanie pomiarów w obiektach inwentarskich; 5) sprawdzenie czy lochy nieutrzymywane są w systemie jarzmowym; 	<p>Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji, zmiany organizacji produkcji itp.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) szkic gospodarstwa oraz szkic obiektów inwentarskich¹ 2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt 3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)

¹ tam gdzie konieczne i możliwe

	<p>6) określenie dopuszczalnej maksymalnej liczby loch, które mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie z uwzględnieniem wymogów wariantu;</p> <p>7) sprawdzenie czy na dzień sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt, dla świń innych niż lochy i loszki po pokryciu, powierzchnia bytowa w budynkach inwentarskich jest zgodna z minimalnymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego oraz określenie jaka liczba tych zwierząt (innych niż lochy i loszki po pokryciu) może być utrzymywana w gospodarstwie ;</p> <p>8) wykonanie szkicu gospodarstwa i obiektów inwentarskich;</p> <p>9) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt z załącznikami i przekazanie go rolnikowi.</p>		
<p>PAKIET 1.</p> <p>Dobrostan świń</p> <p>Wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu</p>	<p>1) omówienie zasad realizacji działania „Dobrostan zwierząt”;</p> <p>2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt;</p> <p>3) określenie możliwości zapewnienia wszystkim lochom swobodnego dostępu do wybiegu;</p> <p>4) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz ze szkicem gospodarstwa rolnego ze wskazanymi</p>	<p>Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji,</p>	<p>1) szkic gospodarstwa rolnego ze wskazanymi działkami ewidencyjnymi, na których zlokalizowany jest wybieg</p> <p>2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt</p>

	<p>działkami ewidencyjnymi, na których zlokalizowany jest wybieg i przekazanie go rolnikowi.</p>	<p>zmiany organizacji produkcji itp.</p>	<p>3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)</p>
<p>PAKIET 1. Dobrostan świń Wariat 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach</p>	<p>Tam gdzie są ograniczenia wynikające z zachowania wymogów bioasekuracji - rolnik dostarcza doradcy niezbędnych informacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie zasad realizacji działania „Dobrostan zwierząt”; 2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt; 3) opisanie systemu produkcji w danym gospodarstwie; 4) zebranie podstawowych informacji o gospodarstwie oraz jeśli to możliwe ze względu na zagrożenie ASF – dokonanie pomiarów w obiektach inwentarskich; 5) oszacowanie liczby tuczników, które mogą być wyprodukowane w gospodarstwie, w okresie realizacji wariantu, z uwzględnieniem jego wymogów; 6) określenie dopuszczalnej maksymalnej liczby warchlaków i tuczników, które mogą przebywać 	<p>Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji, zmiany organizacji produkcji itp.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) szkic gospodarstwa oraz szkic obiektów inwentarskich¹ 2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt 3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)

	<p>jednocześnie w gospodarstwie w okresie realizacji wariantu, z uwzględnieniem jego wymogów;</p> <p>7) sprawdzenie czy na dzień sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt, dla świń innych niż tuczniaki i warchlaki, powierzchnia bytowa w budynkach inwentarskich jest zgodna z minimalnymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego oraz określenie jaka liczba tych zwierząt (innych niż tuczniaki i warchlaki) może być utrzymywana w gospodarstwie;</p> <p>8) wykonanie szkicu gospodarstwa i obiektów inwentarskich;</p> <p>9) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt i przekazanie go rolnikowi.</p>		
<p>PAKIET 1.</p> <p>Dobrostan świń</p> <p>Wariant 1.4 Dobrostan tuczniaków – dostęp do wybiegu</p>	<p>1) omówienie zasad działania „Dobrostan zwierząt” ;</p> <p>2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt;</p> <p>3) sprawdzenie możliwości zapewnienia wszystkim warchlakom i tuczniakom swobodnego dostępu do wybiegu;</p> <p>4) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz ze szkicem gospodarstwa rolnego ze wskazanymi</p>	<p>Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji,</p>	<p>1) szkic gospodarstwa rolnego ze wskazanymi działkami ewidencyjnymi, na których zlokalizowany jest wybieg</p> <p>2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt</p>

	działkami ewidencyjnymi, na których zlokalizowany jest wybieg i przekazanie go rolnikowi.	zmiany organizacji produkcji itp.	3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)
PAKIET 2. Dobrostan krów	Poinformowanie rolnika przez doradcę rolniczego o konieczności przerejestrowania krów w typie użytkowym kombinowanym na typ użytkowy mleczny lub mięsny i konsekwencjach wynikających z niedokonania tej czynności.		
PAKIET 2. Dobrostan krów Wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas	<ul style="list-style-type: none"> 1) omówienie zasad działania „Dobrostan zwierząt”; 2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt; 3) udzielenie rolnikowi instruktażu w zakresie prowadzenia rejestru wypasów. 		1) wzór rejestru
PAKIET 2. Dobrostan krów Wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach	<ul style="list-style-type: none"> 4) omówienie zasad działania „Dobrostan zwierząt”; 5) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt; 6) opisanie systemu produkcji w danym gospodarstwie wraz z informacją o liczbie krów mlecznych i jałówek na dzień sporządzenia planu poprawy dobrostanu zwierząt; 7) zebranie podstawowych informacji o gospodarstwie oraz dokonanie pomiarów w obiektach inwentarskich 	Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji,	<ul style="list-style-type: none"> 1) szkic gospodarstwa oraz szkic obiektów inwentarskich¹ 2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt 3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)

	<p>niezbędnych do sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt;</p> <p>8) określenie dopuszczalnej maksymalnej liczby krów mlecznych, które mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie, z uwzględnieniem wymogów wariantu;</p> <p>9) wyszczególnienie posiadanych budynków inwentarskich wraz z wyznaczonymi sekcjami dla krów mlecznych;</p> <p>10) sprawdzenie czy na dzień sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt, dla innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła użytkowanego w kierunku mlecznym oraz krów mamek powierzchnia bytowa w budynkach inwentarskich jest zgodna z minimalnymi wymogami wynikającymi z prawa krajowego oraz określenie jaka liczba tych zwierząt (tj. innych niż krowy mleczne grup technologicznych bydła użytkowanego w kierunku mlecznym oraz krów mamek) może być utrzymywana w gospodarstwie ;</p> <p>11) wykonanie szkicu gospodarstwa i obiektów inwentarskich;</p> <p>12) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz z załącznikami i przekazanie go rolnikowi.</p>	zmiany organizacji produkcji itp.	
--	---	-----------------------------------	--

<p>PAKIET 2. Dobrostan krów</p> <p>Wariant 2.3. Dobrostan krów mamek</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie zasad działania „Dobrostan zwierząt” ; 2) poinformowanie rolnika o konieczności spełnienia wymogów w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt; 3) opisanie systemu produkcji w danym gospodarstwie wraz z informacją o strukturze stada bydła w typie użytkowym mięsnym z podziałem na kategorie technologiczne – na dzień sporządzania Planu poprawy dobrostanu zwierząt; 4) zebranie podstawowych informacji o gospodarstwie; 5) określenie wielkości powierzchni zewnętrznych (pastwisk lub okólników lub wybiegów) przeznaczonych, w okresie od dnia 16 października do dnia 14 marca roku następnego, dla bydła w typie użytkowym mięsnym (m²); 6) sporządzenie Planu poprawy dobrostanu zwierząt wraz z wykonaniem szkicu gospodarstwa rolnego i zaznaczeniem na nim tych powierzchni zewnętrznych, które będą przeznaczone dla bydła w typie użytkowym mięsnym, w okresie od dnia 16 października do dnia 14 marca roku następnego, i przekazanie go rolnikowi. 	<p>Zalecenia mogą dotyczyć wszelkich elementów, które pozwolą rolnikowi spełnić zasady realizacji działania np. zmniejszenia obsady zwierząt, zmiany systemu produkcji, zmiany organizacji produkcji itp.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) szkic gospodarstwa oraz szkic obiektów inwentarskich¹ 2) Plan poprawy dobrostanu zwierząt 3) informacja dotycząca proponowanych zaleceń (jeśli dotyczy)
---	---	---	---

	7) poinformowanie rolnika o konieczności złożenia oświadczenia, udostępnionego na stronie ARIMR o wypasie krów mamek w okresie 15.04-15.10.		
--	---	--	--

Główne podstawy prawne:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr **1305/2013** z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487 z późn. zm);
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (decyzja zatwierdzająca Komisji Europejskiej z dnia 16.12.2019);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2018 r. poz. 627 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz.1149 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1312, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2019 r.poz.122 z późn. zm);
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia..... w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Dobrostan zwierząt” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U.);
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. nr 56, poz. 344 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. z 2019 r. poz.1966),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20.12.019 r. w sprawie sposobu oznakowania loch kolczykami z indywidualnym numerem identyfikacyjnym loch (Dz.U.2020 poz.34).

Wyposażenie oraz narzędzia pracy doradczej:

- odzież ochronna
- środki dezynfekcyjne
- narzędzia pomiarowe (np. dalmierz, taśma)
- aplikacja do sporządzania Planu poprawy dobrostanu zwierząt